

"...אמונתי לגבי החינוך האוניברסיטאי היא שהמסגרת הינה אמצעי להשגת המטרה, והיא- סיעוד ברמה המתבקשת בחברה מפותחת שהיא חברה הישגית שבה רק חינוך כזה יאפשר השפעה ומעמד למקצוע כשותף שווה ערך..."
(יהודית שטיינר-פרויד, 1983)

מחשבת הסיעוד-סוגיות פילוסופיות והיסטוריות

תוכנית לתואר שני

שנה"ל תשע"ג סמסטר א'

מרצה: דר' שרה שחף RN; PhD

כתפקיד חברתי מוכר מזה אלפי שנים, הלך הסיעוד והתמקצע בתהליך שלא הסתיים, וניתן לזהות בו מספר צמתים מכוננים. תהליך ההתמקצעות מקפל בתוכו התמחדדות עם תסכולים הקשורים לתדמיתו הציבורית וקונפליקטים בין הגיונות: בין הגיון האתוס ובין זה של הפרקטיקה, בין התיאוריה ובין המעשה, בין הקריירה לבין האידיאולוגיה.

לאור זאת יש מקום להעמיק ולדון במהותו של הסיעוד ולשאול: מהו הסיעוד? מהי זכות קיומו החברתית? האם יש לראות בו עיסוק שהוא משלח יד בלבד, או שמא ניתן לזהות בו מאפיינים אמנותיים?

בקורס זה נעסוק בשאלות אלה בהקשרים היסטוריים של התפתחות הסיעוד, תוך בחינה ביקורתית של טקסטים מרכזיים במחשבת הסיעוד. במרכז הדיון יעמוד הסיעוד בעולם האנגלו אמריקאי, יחד עם זאת ניתן דגש משמעותי להיבטים ייחודיים של תופעת הסיעוד בישראל.

תכנים מרכזיים:

- הגדרות של מדע, אומנות ואמנות.
- אבולוציה של הגדרת הסיעוד-פילוסופיה והיסטוריה.
- תיאוריות מרכזיות בסיעוד
- היבטים חברתיים ומגדריים של מעמד הסיעוד.
- קונפליקטים תוך מקצועיים: בין אתוס לפרקטיקה

מבנה הקורס:

בימי שלישי בין השעות 16.00 - 20
כל שיעור יינתן במשך 4 שעות אקדמיות, במהלך 6 - 7 מפגשים מתואמים מראש.
הקורס מעניק 2 נקודות זכות אקדמיות.

מתודולוגיה: הרצאות פרונטליות, דיונים, ברור עמדות, ניתוח טקסטים ויעוץ אישי וקבוצתי.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה בכל השיעורים תוך השתתפות פעילה.

הערכה:

1. הגשת רפראט 30% מהציון
 2. עבודה מסכמת: 70% מהציון
- הנחיות להגשת הרפראט ותדריך לעבודה מסכמת יינתנו במהלך הסמסטר.

רשימת קריאה:

1. ברטל, נ. (2005). "סוציאליזציה והתמקצעות". חמלה וידע- ראשית מקצוע הסייעוד בארץ ישראל, 1918 – 1948. הוצאת יד בן צבי, ירושלים. עמ' 121 – 150.
2. גורן, ד., הירשפלד, מ., זיסברג, א., ריב"א, ש. (2006). "פני הסייעוד לאן? הסייעוד בישראל: מאיפה באנו והיכן אנו היום?" תוכנית טלוויזיה, הערוץ האקדמי, <http://actv.haifa.ac.il/programs/Item.aspx?it=462>.
3. גלזר, ת., גולנדר, ח. (1993). "פלורנס נייטינג'יל הגברת הראשונה של הסייעוד", האחות בישראל, 145, 30-32.
4. חסון, ש. (2008). "הסייעוד בישראל – המצב המשפטי הנוכחי, המוצע והרצוי". רפואה ומשפט, 39.
5. קול, ש. וקול, י. (2001). "הסייעוד בישראל כפרופסיה – ההיבט הרפואי המשפטי". רפואה ומשפט, ספר היובל, 379-384.
6. קנאי, ר. (2010). "בין אומנות למדע: גזירת הדין כאומנות". עלי משפט, ח., 217 – 233.
7. ריב"א, ש. (2001). "העברת פעולות מרופאים לאחיות: צו השעה לאישור מערך הסמכות בין מקצועות הבריאות". רפואה ומשפט, ספר היובל, 386-398.
8. שחף, ש. (2009). "המטופל במרכז- על האתוס והגיונו". בתוך: לעסוק בסייעוד בישראל, 1960-1995. ההגיונות המעצבים את תודעת התמקצעות האחיות: על דיסוננס קוגניטיבי והתמודדות. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה". בית הספר להיסטוריה, מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב.
9. שחף, ש. (2009). "דיון מאסף". בתוך: לעסוק בסייעוד בישראל, 1960-1995. ההגיונות המעצבים את תודעת התמקצעות האחיות: על דיסוננס קוגניטיבי והתמודדות. חיבור לשם קבלת התואר "דוקטור לפילוסופיה". בית הספר להיסטוריה, מכון כהן להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים והרעיונות, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב.
10. Alligood, M.R, & Tomey, A.M. (2002). "Introduction to Nursing Theory: History, Terminology and analysis". In: Nursing Theorists and Their Work. Mosby, Inc. pp. 3-13.
11. Wolf, K.A (2006). "The Slow March to Professional Practice". In: Andrist, L.C., Nicholas P.K & Wolf, K.A. (Editors). A History of Nursing Ideas. Jones and Bartlett Publishers, Massachusetts, USA. Pp 305 - 318
12. Austgard, K. (2006). The Aesthetic Experience of Nursing. Nursing Philosophy, 7, pp.11-19.
13. Blondeau, D., (2002). "Nursing Art as Practical Art: The necessary relationship between nursing art and nursing ethics". Nursing Philosophy, 3, pp. 252-259.
14. Condon, E.H. (1992). "Nursing and the Caring Metaphor: Gender and Political Influences on Ethics of Care". Nursing Outlook, 40.(1).pp14-19
15. Gordon, S. (2005). "Designing the Doctor-Nurse Game". In: Nursing Against the Odds. How Health Care Cost Cutting, Media Stereotypes and Medical Hubris Undermine nurses and Patient Care. Cornell University Press. Pp. 55-75.
16. Kikuchi, J.F. ((2004)."Towards a Philosophic theory of Nursing". Nursing Philosophy, 5, pp. 79 - 83
17. Kuhse, H. (1997). "A History of Subservience". In: Caring: Nurse, Women and Ethics, Blackwell, London. UK. 13-31.
18. Norman, I. & Cowley, S. Editors. (1999). The changing nature of nursing in a managerial age. Blackwell Science Ltd. United Kingdom.
19. Spitzer, A. (1998). "Nursing in Health care system of the postmodern world; Crossroads, Paradoxes and Complexity." Journal of Advanced Nursing, 28. Pp. 164-171.